

Steye Raviez

Onafhankelijk tijdschrift voor misdaadlectuur onder redactie van Theo Capel. Verschijnt vijf maal per jaar

THRILLERS & DETECTIVES

Redactie en Administratie: Lorentzplein 33, 2012 HJ Haarlem. 8e jaargang nr. 2, maart 1988. Prijs f 4,75

Griezels, Spanning, Avontuur, Misdaad, Krankzinnige Geleerden

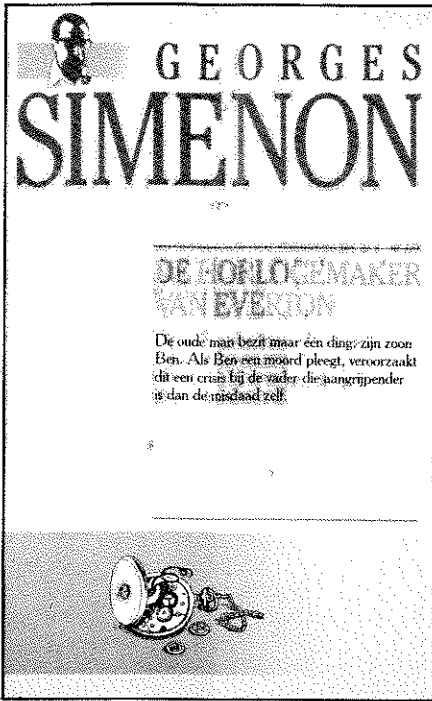
Edgar Allan Poe, de vader van alle genrelectuur

Misdaad en
Taalvaardigheid
op blz 16

Omslagverhalen

Speurend naar een omslag voor mijn rubriek in dit nummer van Thrillers & Detectives bleef ik in een AKO-inloopzaak lang staan kijken naar enkele boekjes die opvielen door een ontwerpstijl die in Nederland nogal zeldzaam is. Het ging om de Parelpockets van Uitgeverij De Boekerij. Bij het inkijken bleken de omslagen te zijn ontworpen door Anton Beeke Associates. Beeke is een ontwerper van naam en ik bekeek de boekjes met nog groter aandacht. Wat opviel was het gebruik van technieken die hier te lande nog maar zelden worden toegepast vanwege de hoge produktiekosten. Het gaat om praegen en de foliedruk en dat dan in combinatie. Sommige boekjes waren juweeltjes van ontwerp-kunst, maar andere Beeke-produkties balanceerden op de rand van de kitsch. Desondanks was het prettig te zien dat hier een enthousiast team aan het werk was geweest van een duidelijk geïnspireerd ontwerper. Iets minder spektakel bood een ander hoekje van de winkel waar een serie boekjes stond uitgesteld van de fameuze Franstalige schrijver George Simenon, die in Luik in België werd geboren. Deze schrij-

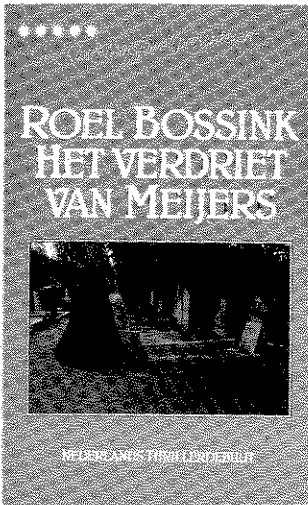
ver die vooral beroemd werd door zijn Parijse politiespeurder Maigret, heeft tij-

dens zijn lange literaire loopbaan ook vele andere spannende romans geschreven. Zestien ervan zijn door A.W. Bruna heruitgegeven in goedkope pocketvorm, maar goed verzorgd door Jan Weijman en zijn werk koos ik voor de afbeelding in deze aflevering van mijn rubriek. Het gaat om ingetogen ontwerpen met een strak, eenvormig stramien. Bovenin, als terugkerend vignet, staat een gestileerd portretje van de auteur met zijn eeuwige pijp. Dat is vaak niet zo'n praktische oplossing, maar in dit geval werkt de herkenning door de pijp. Voor de goede orde is de naam van de schrijver met een groot lettertype ook bovenin het omslag geplaatst. Daaronder staat dan in een kleiner corps de titel met een kort pakkend tekstje eronder om de potentiële koper lekker te maken. Tenslotte volgt er onderaan op alle boeken een klein illustratietje dat bestaat uit helaas nogal onbeholpen tekeningetjes, maar daar kun je bij een serie als deze wel overheen stappen. Smaakvolle kleurverloopvlakken vermijden een op de loer liggende saaiheid. Op de rug, als de serie compleet in de boekenkast staat, is het portret van Simenon herhaald. Hebben we dat al niet meer gezien bij serieuitgaven?

Steye Raviez

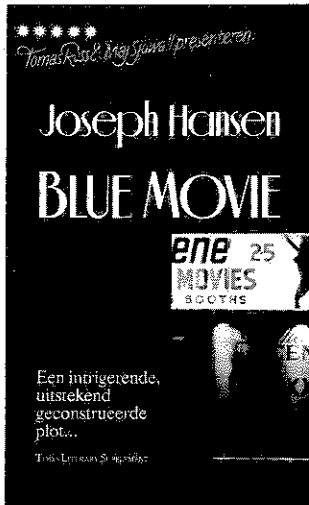
NIEUW ★ NIEUW ★ NIEUW ★ NIEUW ★ NIEUW ★ NIEUW ★ NIEUW

TOMAS ROSS & MAJ SJOWALL presenteren:

Het verdriet van Meijers
prijs: f 24,90

Een buitengewoon debuut. In deze politieroman van Roel Bossink maakt u kennis met de politiemannen Smith en Meijers. Samen onderzoeken zij de moord op een gewone man, in een gewoon huis, in een gewone straat in een doodgewone provinciestad. Minder gewoon is de afschuwelijke vermindering van het lijk.....

Blue Movie
prijs: f 19,90

Blue Movie. De wereld van verlepte vrouwen, pubers en pornoindustrie. De Wederdopers. Fatsoensrakkers die gewapend nacht- en sexclubs binnenvallen. Een Wederdoper die het met een 15-jarig pornosterretje houdt. En natuurlijk een moord.....

Uitgaven van Uitgeverij Het Spectrum

Werk van Buitenlanders

Een beestenboel

Slapende honden van Dick Lochte (BZZTôH, 19,90) is een amusante, redelijk spannende *private-eye* roman met een tegenvallende ontknoping. De hoofdpersonen zijn privé-detective Leo Bloodworth en zijn opdrachtgeefster, de veertienjarige Serendipity, een uitermate eigenzinnige en vroegwijze jongedame. Ze doen beurtelings verslag van hun avonturen wat vaak humoristische verschillen in de beschrijving van dezelfde gebeurtenissen oplevert. Serendipity is haar geliefde hond, de pitbullterrier Groucho, kwijt en ze huurt Bloodworth om het beest op te sporen. Deze voelt daar aanvankelijk niets voor, maar wanneer haar grootmoeder, een steractrice uit een soap-opera hier nog een eigen opdracht aan toevoegt en bovendien voor de betaling garant staat, stemt hij toe. Behalve de hond moet hij nu ook de moeder van Serendipity opsporen die het land rondreist met een lid van de Mexicaanse Mafia. De man is betrokken bij de organisatie van illegale hondengevechten waarmee kapitalen worden verdiend. De wereld van de hondengevechten levert mooie scènes op waarbij Bloodworth nog net niet door een dolle pitbull wordt verscheurd. Bij hun speurtocht naar Groucho en de moeder stuiten ze voortdurend op lijken en het duurt lang voordat Bloodworth doorheeft dat hij de moordenaar in de verkeerde kringen zoekt. (HKo) (Een zeven tot zevenenhalf)

Alles tegen (De Arbeiderspers, 29,50) is een oudje van Dick Francis uit 1965 dat nog steeds de moeite van het lezen meer dan waard is. Sid Halley, een voormalig topjockey, heeft na een ongeluk waaraan hij een handicap heeft overgehouden een punt achter zijn sportieve loopbaan moeten zetten. Hij is nu werkzaam bij een privé-detectivebureau dat het grootste deel van zijn opdrachten krijgt uit de wereld van de paardesport. Het bureau zet een val op voor een chanteur, waarbij Halley wordt neergeschoten. Wanneer hij uit het ziekenhuis komt, wordt hij door zijn schoonvader bij een zaak betrokken waarin later de chantagekwestie ook nog een sleutelrol blijkt te spelen. Gewetenloze lieden proberen zowel door financiële manipulaties als met geweld en sabotage voor een appel en een ei een renbaan in handen te krijgen, waarvan de grond voor veel geld kan worden doorverkocht. Het behoud van de renbaan betekent veel voor Sid en hij werpt al zijn energie en verstand en incasseringsvermogen in de strijd om dit tot een feit te maken en de boosdoeners hun gerechte straf te geven. (HKo) (Een mooie zevenenhalf)

Terug in de tijd

Een Engels geheim agent is in **Dodelijke Delta** van Colin Forbes (De Boekerij, 19,90) in zijn bootje op het Bodensee vermoord en zijn vervanger, Martel, reist af naar Zwitserland om het waarom ervan uit te zoeken. Het blijkt dat de Beierse deelstaatsverkiezingen zullen plaatsvinden vlak na een topconferentie die per trein door Beieren zal razen. Aan de verkiezingen doen mee een neo-nazistische partij, een uiterst linkse (jawel hoor, in Beieren, haha!) en de 'regeringspartij'. Als er iets met de 'Summit Express', waarin zich de Franse en Amerikaanse president bevinden, de Engelse premier en de Duitse Bondskanselier, zou gebeuren dan heeft dat invloed op de verkiezingen. De neo-nazi's ('Delta's') zijn geïnfiltrerd door Oostduitse communisten die een aanslag op de trein beramen, want iedereen weet dat wanneer de nazi's de schuld zullen krijgen, de linksen de verkiezingen zullen winnen ('een ramp voor het westen'). Ik heb het verhaal met stijgende verbazing zitten lezen. Het is een spionageroman uit het jaar nul, geschreven in 1982. Het ergste is niet de bezopen intrige, maar het totale gebrek aan realiteitszin. waar het doen en laten van de Engelse agent wordt beschreven. Het is een mannetjesputter van 29 'met zijn eeuwige sigarettenpijpje'. Op bladzijde 33 wordt hij al klemgereden - in Zürich - door een 'verlengde' Mercedes en een Rolls Royce (de vervoermiddelen van spionnen en internationale terroristen) waaruit niet minder dan 12 (twaalf) zwaarbewapende mannen springen (zijn tegenstanders worden het hele verhaal door als 'kerels' aangeduid) die onmiddellijk het vuur op Martel openen. Gelukkig heeft hij zijn 'Colt' bij zich en 'bukkend en draaiend en bewegend als een bokser' (wat een actie) weet hij de aanvallers te ontwijken. De kerels druipen af nadat 'doden en gewonden in beide wagens zijn getrokken' en onze held vervolgt, geïrriteerd maar zonder schram-

metje zijn wandeling richting station, zeulend met zijn koffers (die hij natuurlijk wel even had neergezet). In deze stijl gaat het nog zo'n tweehonderd bladzijden door. In het laatste hoofdstuk hangen de groten der aarde aan zijn lippen, als Martel, slechts onderbroken door kreten van verbazing, verontwaardiging en regelrechte bewondering, geheel ontspannen en op bescheiden wijze uitlegt hoe hij de klus heeft geklaard. (GJT) (Dit wordt dus een drie)

De belegerde baai van Colin Forbes verscheen al in 1974 als *Year of the golden ape* en is nu in 1987 voor de tweede maal in het Nederlands uitgebracht. Eerder verscheen het als *De macht van de gouden aap* (De Boekerij, 19,90). De titel is wat vreemd omdat er geen baai maar een schip wordt belegerd. Het boek is duidelijk op de oliecrisis van 1973 gebaseerd en doet nu, door ontwikkelingen die de schrijver niet voorzag, gedateerd aan. Het gaat over de voorbereiding en uitvoering van de kaping van een mammoettanker die olie van Alaska naar San Francisco vervoert. De huurlingen Lecat en Winter zijn hiervoor door een fanatieke Arabische sjeik in de arm genomen. Het schip vaart met een atoombom aan boord de baai van San Francisco binnen met als ultimatum dat Israël zich onmiddellijk overgeeft. Natuurlijk loopt alles op het allerlaatste moment toch nog goed af. Het is een spannend en goed geschreven en vertaald boek. De intrige is, zoals wel meer bij Forbes, aan de onwaarschijnlijke kant en sommige zaken zijn nodeloos ingewikkeld. De bloeddorstigheid van Lecat is onredelijk en Winter is verder nogal ongeloofwaardig.)WV) (Een zeven min)

Slaapkop

Wanneer rabbijn David Small een keer, op een vrijdag een keer niet gewoon keurig bijtijds uit de veren is, dan wordt hij daar onmiddellijk voor gestraft. Uitgerekend op die vrijdag wordt in zijn auto, nota bene

In dit nummer

Thrillers & Detectives is verhuisd. Zie de voorkant en 'Signalement'.

Dit keer geen Nederlandse misdaadboeken. De produktie loopt duidelijk terug, maar volgende keer in ieder geval een debutant en een oude getrouwe.

Schrijft Colin Forbes pap met of zonder krentjes. Zie de twee beoordelingen in Werk van Buitenlanders.

Kijk uit je Doppen wordt een zwevende in plaats van een vaste rubriek. Tardi/Malet vormden een begin- en eindpunt. Parijs is wel een strip waard.

Bert Hiddema arrangeerde een spannende wedstrijd tussen twee weggebruikers die beiden hun eigen vorm van genot najagen. Zijn hardlopers doodlopers of worden ze doodgereden? Een kort verhaal.

Edgar Allan Poe beschikte over een ongebreidelde fantasie waarin Rotterdam ook nog even figureerde. Een schrijversportret van iemand die bijna alle populaire genres uitvond, inclusief het misdaadboek. Wat riep hij op zijn sterfbed?

Mag een privé-detective aardig zijn en moralistisch? Voor onze recensenten is een verlopen kop en galgenhumor een betere aanbeveling. Zie made in UK & USA.

op het terrein van de synagoge, het lijk van een meisje gevonden. De rabbi zit lelijk in de nesten en kan zich pas na veel denkwerk en talloze gesprekken met politiefchef Lanigan van alle blaam zuiveren. In **Die Vrijdag Sliep De Rabbi Lang** (BZZT6H, 19,90) voert Harry Kemelman rabbi David Small voor het eerst ten tonele. De rabbi is een eigenzinnig, slordig, verstrooid type, dat erin slaagt om zowel het motief als de moordenaar te ontdekken door zijn kennis van de Talmud in te zetten. Na het verschijnen van deze succesvolle eerste detectieve heeft Kemelman een complete serie gemaakt, waarin alle dagen van de week behandeld worden. Zo verscheen *Tuesday The Rabbi Saw Red* (1974) en voor een aantal andere dagen gold: *The Rabbi Went Hungry* (1966); *The Rabbi Took Off* (1972) en *The Rabbi Got Wet* (1976). (RK) (Een zesje)

Griezels

Voor **De beste horror verhalen van het jaar** (Loeb, 25,-) heeft Karl Wagner achttien verhalen geselecteerd. Oorspronkelijk heette het boek *The year best horror stories 1987*. De vorige bundel heette echter in het Nederlands *Horror 87* de beste verhalen van het jaar, terwijl de Engelse titel was *'Years best horrorstories'*. Het werkelijke jaar van herkomst blijft op die manier een kwestie van raden. Niet dat dat er veel toe doet, want de kwaliteit van dit soort verhalen stoort zich niet aan het jaar van uitgave. Aan het selecteren van achttien verhalen kun je je nooit een buil vallen, zo goed als ik me ook niet kan voorstellen dat de trouwe bundellezer ieder jaar weer helemaal opnieuw van verrukking uit zijn stoel valt.

De typering 'horror' blijft problematisch, hetgeen bloemlezer Wagner ruitelijk erkent. Hij vindt 'horror' gewoon een handige overkoepelende term voor verhalen die – 'op een of meer niveaus' – angst of onbehagen opwekken. Laten we het daar maar op houden. Wagner is er in ieder geval in geslaagd van 'Best Horror' weer een keurige bundel te maken en hij neemt de moeite om alle schrijvers aan de hand van een informatief curriculum vitae aan de lezer voor te stellen. (GJT) (Een zeven plus)

Mafioso van Nicholas Pileggi (De Boekrij, 26,50) is het ware levensverhaal van de Mafiagangster Henry Hill. Al op 11-jarige leeftijd maakt hij kennis met de Mafia die bij hem in de buurt een taxiondereming runt, die als dekmantel dient voor allerlei illegale praktijken. De kleine Henry begint boodschapjes te doen voor de door hem bewonderde Mafiabazen, die hem naarmate hij ouder wordt, steeds belangrijker klussen laten opknappen. Tegen zijn twintigste is hij van alle criminele markten thuis en is hij rijp voor een carrière binnen de georganiseerde misdaad. Tot zijn 36-ste heeft hij een mooi leven, maar dan zit opeens alles tegen. Hij moet een levenslange gevangenisstraf uitzitten we-

gens drugshandel en hij wordt door de politie voortdurend aan de tand gevoeld over andere zware misdaden waarvan ze hem terecht verdenken. Bovendien zijn zijn voormalige werkgevers vastbesloten hem uit de weg te laten ruimen. Henry heeft maar één keus. In ruil voor een nieuwe identiteit en kwijtschelding van straf klapt hij uit de school, waardoor een flink aantal Mafiabazen en benedeelden achter de tralies belanden.

Het boek leest weg als een spannende thriller en geeft op fascinerende wijze inzicht in de organisatie en activiteiten van de georganiseerde misdaad. (HKO) (Een acht, als het echt fictie was geweest)

Geef ons de ruimte

Haviksnest van Craig Thomas (De Boekrij, 27,50) is de vertaling van *Winterhawk* (Avon, VD, 13,95). Het is een dik en ingewikkeld werk. De Russen hebben in het geheim een ruimteplatform met een kernwapen ontwikkeld dat op de dag dat de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie een kernwapenverdrag zullen sluiten, door enkele oorlogszuchtige Russische generaals in de ruimte zal worden gebracht. De Amerikanen krijgen er lucht van en sturen er iemand op af om de Rus die de nodige gegevens heeft bij zijn basis weg te halen. Met een gestolen Russische helikopter neemt het avontuur via Afghanistan een aanvang. De schrijver schept er een enorm behagen in om letterlijk alles wat men organiseert te laten misgaan. Dat het doel nog wordt bereikt is zo nogal onwaarschijnlijk geworden. Wat dat betreft zou het boek een rechtlijniger koers hebben kunnen houden. Dat doet echter niets af aan het feit dat het geweldig spannend is. Thomas verstaat zeker de kunst van het schrijven. (WV) (Een zeven)

Met dokter op pad

Een beetje laat, maar toch nog ter gelegenheid van het jubileum van Sherlock Holmes, is een Nederlands boekje over de speurder verschenen. August Hans den Boef schreef ook voor T&D al eens een artikel over hetzelfde onderwerp, maar nu blijkt dat hij nog veel meer achter de hand had. Onder de titel: **De goede dokter en de grote detective: honderd jaar** (SUA, Wiso) heeft hij allerlei wetenswaardigheden over Holmes en Conan Doyle verzameld. Het boekje is keurig gemaakt, mooi geïllustreerd en gezet in de *'Baskerville'*. Om de een of andere reden is iedere eerste letter van een nieuwe alinea onderstreept, een eigenaardigheid die echter nauwelijks stoort. Den Boef moet eigenlijk niets hebben van allerlei flauwekul over Watson en Holmes en dat zorgt ervoor dat zijn boekje goed te genieten is. Steeds weer maakt hij de lezer erop attent hoe leuk de verhalen

zelf zijn en hoe vervelend de onzin is die erom heen werd bedacht.

Toch neemt dat niet weg dat hij het zoveelste boek *OVER* Holmes heeft geschreven. Hij schrijft over naïpers, beweringen voor de film, bewerkingen voor kinderen en wat al niet. Maar eerlijk is eerlijk, het is een van de aardigste boekjes *OVER* dit onderwerp dat ik ooit gelezen heb.

Het is een beetje treurig te moeten melden dat de verhalen van Holmes op het ogenblik niet in het Nederlands te krijgen zijn. De twee klooeke delen van Loeb van enkele jaren terug waren snel uitverkocht. Zou meneer Loeb zijn hand nog eens over zijn hart willen halen en een heruitgave verzorgen? (FH) (Geen cijfer toegekend; non-fictie)

I'll make him an offer he can't refuse

Gezocht boeken van **Martin Reuter**, ook schrijvende onder de naam Kid Roy en Willem van Voerendaal. O.a. zoek van Martin Reuter: Het naakte been. Verder zoek ik boeken van Rufus Walkow ook schrijvende onder de naam Charles Hopper. Klaas Vanderspoel – Henri Dunantlaan 81 – 9728 HC Groningen – Tel. 050-255791.

Geachte redactie,

In uw artikel 'Het nieuwe Nederlandse Peil' in het jongste nummer van *Thrillers & Detectives* valt enige malen de naam **Baantjer**. Zoals u zelf al constateert is hij, op Mien van 't (niet: het) Sant na, de meest uitgeleende auteur in de Nederlandse openbare bibliotheken. Aansluitend bij die enorme populariteit heeft onze dienst een tentoonstelling, bestaande uit drie panelen van 68 bij 48 cm. met daarop vele unieke foto's uit het bezit van de schrijver zelf afgedrukt, met een daarbij behorende tentoonstellingsfolder met een beknopte biografische schets alsmede een primaire en secundaire bibliografie, vervaardigd. Deze folder is in een aantal openbare bibliotheken gratis (of tegen een geringe vergoeding) verkrijgbaar. Misschien kunt u de lezers van uw blad op deze folder attent maken.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Bibliotheek en Lektuur Centrum/D. Welsink Pb 93054, 2509 AB Den Haag

Te koop gevraagd t.e.a.b.:

- Havank/Terpstra: Hoogst merkwaardig – alles over Havank. Uitg. A.W. Bruna te Utrecht, 1974 (Zwarte Beertjes; 1598)
 - Ab Visser (red.): Pulp nr. 1 en 6. Uitg. A.W. Bruna te Utrecht (Zwarte Beertjes)
 - Arthur Conan Doyle: Verzamelde werken deel 1. Uitg. Blankwaardt & Schoonhoven te Rijswijk, z.j. (met linnen band)
 - P.H. de Vries: Poe and after. Proefschrift uitg. door Bakker te Amsterdam, 1956
- Reacties gaarne naar Ron Brand, Hortensialaan 42, 2641 CS Pijnacker, tel. 01736-2093.

Bizarre Feiten en Sensatie en veel Lijden

Het verzamelde werk van Edgar Allan Poe

GRUWELEN

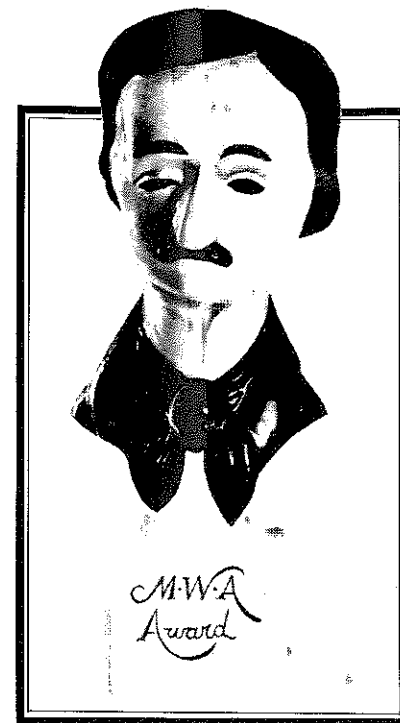
'Toen het schip geheel uit het gezicht was geraakt, wendde Parker zich plotseling naar me toe met een uitdrukking op zijn gezicht die mij deed huiveren. Er was een zekerheid in zijn optreden, die ik tot dusverre niet bij hem had opgemerkt en nog eer hij zijn lippen vaneen deed, wist ik wat hij wilde zeggen. Hij deed met een paar woorden het voorstel, dat een van ons zijn leven zou opofferen, zodat het bestaan van de anderen gered kon worden.'

Deze passage uit het werk van Edgar Allan Poe heb ik altijd de meest angstaanjagende gevonden. Halverwege *'De fantastische reis van Arthur Gordon Pym'* deed Richard Parker z'n drie uitgehonderde lotgenoten het voorstel om door middel van het trekken van strootjes te bepalen wie de anderen tot maaltijd zou dienen. Parker werd zelf het slachtoffer van deze loterij en droeg er zo toe bij dat Arthur zijn reis kon voortzetten.

Toen ik jong was, werden de verhalen van Poe beschouwd als geschikte lectuur voor jongens die Karl May niet ontgroeid waren. Zijn gruwelijke fantasieën hielden mij erg bezig en ik sliep er ongetwijfeld slecht van. Ze toonden echter ook aan dat mijn eigen fantasieën nog wel meevielen en dat schuldgevoelens overbodig waren. Misschien waren mijn ouders toch meer pedagoog dan ik wel eens gedacht heb! Het opeten van Richard Parker vond ik vroeger wel de meest diabolische droom die denkbaar was. Inmiddels weet ik beter.

KANNIBALISME

Parker en zijn metgezellen waren slachtoffers van een schipbreuk. Omstreeks 1838, het jaar waarin *'De fantastische reis'* verscheen, vergingen jaarlijks tienduizenden schepen. Duizenden mensen kwamen daarbij om het leven. Het kwam dus ook nogal eens voor dat er drenkelingen waren, die wekenlang op de oceaan ronddobberden en als die ongelukkigen ten einde raad waren, werd er nog wel eens iemand opgepeuzeld. Professor Brian Simpson noemt het zelfs *'the custom of the sea'*. Hij schreef er een prachtig boek over onder de titel *'Cannibalism and the common law'*. Het opeten van een medepassagier werd niet als onwettig beschouwd, mits er sprake was van *'fair play'* en de keuze bijvoorbeeld bepaald werd door het trekken van strootjes. Nu is het recht op zee moeilijk te handhaven en in 1838 was daarvan dan ook nauwelijks sprake. Brian Simpson merkt laconiek op

dat het lot kapiteins en stuurlieden blijkbaar gunstig gezind was. Scheepsjongens trokken nogal eens aan het kortste eind. Pas in 1884 kwam er verandering in de waardering voor *'the custom of the sea'*. Een hoofdofficier van justitie in Engeland kreeg het op zijn heupen en begon een zaak tegen de overlevenden van de ramp met de Mignonette, een klein zeilschip. Ze werden veroordeeld en hoewel ze snel gratie kregen, bracht deze zaak toch een ommekeer teweeg. Poe's fantasie was dus minder diabolisch dan ik vroeger dacht. Het leukste moet echter nog komen. De scheepsjongens van de Mignonette, die stierf opdat anderen konden leven, heette: **RICHARD PARKER!** Misschien was er toch iets bijzonders met de fantasie van Edgar Allen Poe. Overigens ben ik niet de eerste die deze ontdekking doet. Hoe zou dat ook kunnen: er is zoveel over het werk van Poe geschreven.

EEN GAT

Onze eigen professor de Hollander heeft indertijd met *'De verbeeldingswereld van Edgar Allan Poe'* slechts een klein steentje bijgedragen aan een kolossaal bouwwerk. Zijn boekje is voor heel weinig in de ramsch te krijgen en is zeker zijn prijs waard, ook al gaat het maar ten dele over Poe. Den Hollander verdiepte zich in

het tweede deel van *'De fantastische reis'*. Arthur werd, na de voedzame maaltijd, opgepikt door de *Jane Guy* en met dat schip reisde hij naar de Zuidpool. Na het doorkruisen van een ijzig gebied, kwam het schip in warmer water terecht en bereikte uiteindelijk een nieuwe wereld. De Zuid- en de Noordpool waren in die tijd nog nooit betreden en er deden de merkwaardigste theorieën de ronde over wat men daar aan zou treffen. Ene Reynolds probeerde in die tijd zijn medeburgers van de VS ervan te overtuigen, dat de aarde open was aan de polen en dat er aan de binnenkant van de aardschil ook continenten waren. Reynolds wist tenslotte president Grant zelfs zover te krijgen dat er een expeditie werd uitgerust. Hij mocht uiteindelijk zelf niet mee vanwege de een of andere ruzie.

De schrijver lijkt nogal gecharmeerd te zijn geweest van Reynolds ideeën. Op zijn sterfbed schijnt Poe herhaaldelijk: *'Reynolds, Reynolds, oh Reynolds!'* geroepen te hebben. Door literatuurgeleerden zijn daar de meest fantastische conclusies uit getrokken. Een daarvan is dat Poe op zijn sterfbed dezelfde sensatie moet hebben gehad als in het water aan de polen optreedt volgens de theorie van Reynolds. Den Hollander verwijst deze theorie naar het rijk der fabelen.

Uit alle verhalen van Poe blijkt dat hij snel verliefd was op een nieuw idee. Hij had dergelijke ideeën ook nodig om zijn fantasie op gang te brengen. Het lijkt nogal vergezocht om te denken dat een van die ideeën hem op zijn sterfbed nog dwars zat. Misschien heette zijn kindermisje wel Reynolds of zijn slapie in dienst. Hoe het ook zij: het is duidelijk dat Arthur Gordon Pym de binnenkant van de aardkorst ontdekte. Volgens velen is *'De fantastische reis'*, die voluit heette: *'The narrative of Arthur Gordon Pym of Nantucket'*, een niet geheel geslaagd meesterwerk. Ik vind het beslist z'n meest interessante en opwindende werk, de saaie quasi-wetenschappelijke uitwijdingen (Poe pikte die naar het schijnt gewoon van anderen) en het merkwaardige slot neem ik graag op de koop toe.

ARMOE

Poe was geen goed verkopende schrijver. Hij schraapte armzalige honoraria bij elkaar als redacteur van tijdschriften en moest bij uitgeverij bedelen om wat extra's als een verhaal werd opgenomen in een bundel. Een van de brieven, waarin hij vraagt om twintig presentexemplaren van *'Tales of the grotesque and the arabesque'* als tegenprestatie voor het opnemen

van 'The fall of the house of Usher', zou een eeuw later voor \$3000 geveild worden.

Levensbeschrijvingen van Poe staan vol met dit soort navrante wetenswaardigheden. Feiten en verzinsels zijn soms moeilijk uit elkaar te houden, omdat de biografen zich door de ellende en de ironie op sleeptouw laten nemen. K. Schuman die voor Loeb de bundel 'Edgar Allan Poe compleet, het volledige proza' inleidt, beperkt zich daarom tot 29 bladzijden feiten. Poe werd 19 januari 1809 geboren in Boston. Toen hij bijna 3 jaar oud was, overleed zijn moeder en omdat zijn vader al eerder met de Noorderzon vertrokken was, bleven Edgar en z'n broer en zusje feitelijk als weesjes achter. Edgar werd opgenomen in het gezin van ene John Allen, maar nooit echt door hem geadopteerd. Z'n verhouding met John Allen zal voor beiden een bron van ergernis worden. Vanaf 1831, na een afgebroken studie en oneervolle verwijdering van de militaire academie, wijdde Poe zich tot zijn dood in 1849 aan het schrijven van verhalen, kritieken en gedichten. In de pas uitgekomen bundel van Loeb omvat zijn werk bijna 800 bladzijden, in de nieuwe Penguin-uitgave – met gedichten – ruim 1000.

Het valt niet mee om je door deze pillen te worstelen. Ik geloof dat het Roald Dahl was die zei: 'Poe heeft mij zeker geïnspireerd, maar bij herlezing van zijn werk, viel mij wel op hoe slecht hij eigenlijk schreef.' Als je weet hoe hij aan de kost moest komen, verbaast dat niet, maar die conclusie maakt het lezen niet gemakkelijker.

DE EERSTE

Ook in zijn beste verhalen had Poe de gewoonte om te beginnen met een quasiewetenschappelijke verhandeling, alvorens tot actie over te gaan. 'The murders in the rue morgue', volgens velen het eerste detectiveverhaal, begint met een verhandeling van drieëneenhalve bladzijde over logisch denken. Pas in het derde verhaal met Auguste Dupin in de hoofdrol, 'The purloined letter', rolt de lezer gelijk in een spannende scene:

'At Paris, just after dark one gusty evening ...'

Neen, de liefhebber van de moderne thriller moet gewaarschuwd worden: de verhalen van de Poe zijn soms zware kost. Bovendien zijn van zijn complete werk maar ongeveer 100 bladzijden tot het genre waar wij in T&D over schrijven, te rekenen. Als je de definitie iets oprekt, kom je wellicht tot 200 à 300 bladzijden, maar dan houdt het wel op. De rest is humor, satire, science-fictio, enz. Poe beoefende eigenlijk alle genres, vooral de nog niet bestaande. Hij was steeds op zoek naar het buitenissige, met ieder nieuw idee ging hij aan de haal. Julian Symons vat zijn oordeel over Poe in de volgende onnavolgbare zinnen samen:

'Poe's paternity of the detective story is

not in dispute, but his fatherhood was unintended. He thought his mistress was Art, but really she was Sensation.'

EN TOCH

En toch heb ik veel van de verhalen weer met rooie oortjes zitten lezen. Zondermeer een meesterwerk is 'Hans Pfaal'. Voor de verandering begon Poe met een klarenstoot, de eerste zin luidt: 'By late accounts from Rotterdam, that city seems to be in a high state of philosophical excitement.' Hans Pfaal reisde, om aan zijn schuldeisers te ontkomen, met een ballon naar de maan. Zijn stadsgenoten merkten daarvan pas iets, toen een maanbewoner een brief van Hans kwam afgeven. Een kolderiek gegeven, maar wel goed voor 40 meeslepende bladzijden. Henry James meende dat: 'An enthusiasm for Poe is the mark of a decidedly primitive stage of reflection.' Veel trek ik me daarvan niet aan, want James had zijn driftleven wel heel erg goed onder controle.

GEDICHTEN

Over Poe als dichter luidde het oordeel van zijn kunstbroeders niet veel anders. Ene More noemde hem 'the poet of unripe boys and unsound men'. Daar zit wel iets in. Hij wentelde zich in de grandioze somberheid die het vooral goed doet bij jong volwassenen.

*Lo! Death has reared himself a throne
In a strange city lying alone
Far down within the dim West,
Where the good and the bad and the worst
and the best
Have gone to their eternal rest.*

De eerste vijf regels van 'The city in the Sea' mogen technisch niet vlekkeloos zijn, ze klinken als een klok. Verderop in dit gedicht treffen we de regel aan waar Barbara Tuchman de titel voor haar boek 'The proud tower' aan ontleende.

*While from a proud tower in the town
Death looks gigantically down.
In 'Ligeia' karakteriseerde hij zijn eigen werk aardig:*

*And much of Madness and more of Sin
And Horror the Soul of the Plot.*

Frits Hoorweg

Overzicht:
Edgar Allen Poe Compleet, het volledige proza.
Loeb f 39,50 isbn 90 6213 675 3

The complete tales and poems of Edgar Allen Poe.
Penguin £ 7,95 isbn 0-14-010384-8

Cannibalism and the common law
A.W. Brian Simpson
Penguin £ 4,95 isbn 0-14-008381-2

De verbeeldingswereld van Edgar Allan Poe
A.N.J. den Hollander
Atheneum paperback isbn 90 253 3036 3

Het citaat waarmee dit artikel begint, komt uit een oude vertaling van Bas van Deilen.

S I G N A L E M E N T

Thrillers & Detectives verschijnt 5 maal per jaar, in januari, maart, juni, september en november. Een jaarabonnement kost f 19,90, over te maken op postbank nr. 5013940 trv Verzendboekhuis de Thriller, Haarlem. Het abonnement gaat dan met het eerstvolgende nummer in.

Voor België en andere landen kost een abonnement f 28,- i.v.m. extra kosten van verzending. Men kan zich alleen abonneren door overmaking van het abonnementsgeld op postbankrekening nr. 5013940. I.v.m. bankkosten vallen andere betaalwijzen af.

Voorgaande nummers zijn te verkrijgen door overmaking van f 5,50 op postbankrekening nr. 5013940. Sommige nummers zijn nog uitsluitend als fotokopie te krijgen. Geef aan als men dat niet wenst.

Aan dit nummer werkten mee: Marianne Bernard, Martijn Daalder, Frits Hoorweg, Hans Knegtmans, Roselie Kommers, Hans Kooijman, Katharina Kouwenhoven, Gert-Jan Thomassen, Wim Voster en Bert Vuijsje.

Eindredactie: Theo Capel
Vormgeving: Steye Raviez
Grafische verzorging: GCA Drukwerk
Zetwerk: Euroset
VD: Importeur Van Ditmar
NL: Importeur Nilsson & Lamm

Alle correspondentie te richten aan: Thrillers & Detectives, Lorentzplein 33, 2012 HJ Haarlem. tel. 023-313680.

Britse Misdaadgolven

Nieuwsbrief van Leo Harris & Co

In Engeland klagen we op dit moment over het weer (zoals gewoonlijk), maar dit maal vinden we het te mooi. Daarvoor zullen we straks moeten boeten. We hebben een voortijdige aprilmaand en dat deed me denken aan de beginregels van de Canterbury Tales van Geoffrey Chaucer (Voor degenen die hem niet kennen, Chaucer was de eerste grote Engelse schrijver van korte verhalen, die werkte in een tijd dat het Angelsaksisch erin was geslaagd het Frans van de Noormannen te verdringen wat er toe leidde dat het complexe, moderne Engels ontstond.

Hij schrijft dat wanneer April tot de opstanding van de natuur leidt, de mens de drang krijgt om een pelgrimstocht te ondernemen en dit lijkt heel erg van toepassing op onze lokale misdaadschrijvers. In heel Engeland zie je meer en minder beroemde leden van het gilde hun praatje houden in de Openbare Bibliotheek en andere literaire verzamelpunten. Ik kwam op deze gedachten door een ontmoeting met Simon Brett, een van onze beste nieuwe schrijvers die net terug was van een veel stoutmoediger pelgrimage. Hij had zijn werk en dat van zijn medepraktiseerders staan uit te leggen aan de leeshongerige bevolking van Tsjechoslowakije. Hier in het westen, zei hij, worden we overstroomd met allerlei boeken. Elk jaar verschijnen er zo'n drie tot vierhonderd misdaadboeken en de boekhandel moet heel hard zijn best doen om buiten de gegarandeerde bestsellers die boeken aan de man te brengen. In Tsjechoslowakije brengen ze drie boeken in één band uit en verkopen dat voor ongeveer een tientje. De eerste

druk bedraagt meestal 100.000 exemplaren en dan staan er nog rijen voor elke boekwinkel. Simon was geveild en geroerd door de rij die zich voor zijn signeersessie vormde. Mensen kwamen met beduimelde boeken van hem aanzetten die gelezen en nog eens herlezen waren, alleen om een handtekening te kunnen krijgen. Dat vond allemaal plaats in een boekwinkel die was genoemd naar de Tsjechische schrijver Karel Capek, die u zeker een keer moet lezen.

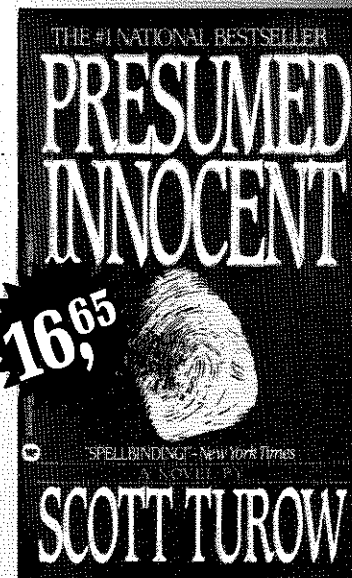
Maar het kan zijn dat de lust om te reizen en te trekken in uw eigen borst woedt. Overal ter wereld worden congressen gehouden waar misdaadschrijvers elkaar ontmoeten. Afgelopen oktober was er een in Grenoble, in juni jongstleden een in Yalta en komende maand mei kunt u een week lang het hele circus in New York meemaken dat de MWA organiseert en waar mijn collega Josh Pachter in zijn rubriek over schrijft. Deze conferentie kost vele honderden dollars, maar voor de toegewijde fan is er altijd plaats. De CWA in Groot-Brittannië houdt zijn jaarcongres in Scarborough, een gezellig strandplaatsje in Noord-Oost Engeland. Dat gebeurt eind september. Dat is een gebeurtenis waar het veel meer ontspannen toegaat en die veel goedkoper is, maar waar de non-professional ook veel minder makkelijker toegang krijgt. En dan kan ik u ook nog wijzen op de Boucheron die in San Diego in Californië wordt gehouden. Die bijeenkomst is genoemd naar de grote Anthony Boucher, de nestor en eerder de guru van de afficionado's van het misdaadboek.

Schrijf Jane en mij als u in een van die bijeenkomsten bent geïnteresseerd. En, dan nog wat, ik vergat te schrijven dat Simon Brett een nieuwe speurder heeft bedacht (nu Charles Parris even rust krijgt). Ze heet Mrs. Pargeter en komende september zal ze optreden in een lokale thriller die heet **Mrs Presumed Dead**. Spreek u dit eens hardop uit en merk dan de aardige woordspeling hierin.

Leo Harris

New
in paperback

At all bookstores

The most talked about
book of the year
has become America's
most unforgettable novel

Hailed as the most suspenseful and compelling novel in decades, **Presumed Innocent** brings to life our worst nightmare: that of an ordinary citizen facing conviction for the most terrible of all crimes. It's the stunning portrayal of one man's all-too-human, all-consuming fatal attraction for a passionate woman who is not his wife, and the story of how his obsession puts everything he loves and values on trial – including his own life. It's a book that lays bare a shocking world of betrayal and murder, as well as the hidden depths of the human heart. And it will hold you and haunt you... long after you have reached its shattering conclusion.

'the suspense is relentless... surprise follows surprise...
the work of a profoundly gifted writer'
New York Times

'a riveting tale, brilliantly told'
Cosmopolitan

'much more than a whodunit...
memorable players crowd Turow's pages'
Vanity Fair

Warner Books

van heinde
van verre
van Ditmar
Amsterdam
Importeur / Distributeur

Made in UK & USA

De dikke duim

De lotgevallen van John Ehrlichman zijn bekend en in zijn geval is het natuurlijk leuk wat zwarte pietten uit te kunnen delen aan vroegere collega's middels een politieke thriller, waarin de kopstukken Nixon, Kissinger, Haig en Choe En Lai figureren, al worden we er nadrukkelijk op gewezen dat we hier te maken hebben met een produkt van de verbeelding. Het ruim 600 bladzijden lange **The China Card** (Corgi, VD, 16,50) vertelt de geschiedenis van de toenaderingspogingen van China en Amerika. De Chinezen verkeren in een binnenlandse crisis ten gevolge van de Kulturele Revolutie en in financiële nood. Reden voor de oude garde de blik te wenden naar het Westen waar ze in de persoon van de ijdele Nixon de juiste man menen te herkennen om voor hun karretje te spannen. Ehrlichman suggereert dat het gele gevaar een duchtig handje heeft geholpen om Nixon aan de macht te helpen, o.a. door flinke financiële donaties en hij kan het weten. Het thriller-effect is geconcentreerd in de persoon van Matthew Thompson, aanvankelijk werkzaam op het advocatenkantoor van Nixon, later campagnehulpje. Hij wordt door de Chinezen gebruikt om Nixon op te warmen en fungeert als tussenpersoon. Omdat hij daarvoor enige malen te Peking *gebriefd* moet worden en reizen naar Rood-China toen nog niet in het ANRV-pakket zaten, wordt hij, wanneer de eerste ontmoeting tussen Kissinger en de sluwe Chou eindelijk plaats vindt, door Chou zelf van spionage beschuldigd. Hoe Thompson zich daar weer uit redt is minder interessant dan het gekonkel en gekissebis in de *Oval Room* van de Koning van Amerika. Helemaal heeft de auteur hier wel wat erg veel tekst voor nodig. (KtK) (Een klein zeventje voor de moeite)

Met het onwaarschijnlijk dikke **Carnival of spies** (630 pagina's) heeft Robert Moss een interessant thema uitgewerkt (Pocket, VD, 13,95). Het boek verhaalt uitvoerig en soms veel te gedetailleerd het leven van de Hamburger Johnny Lentz die in de periode voor WO I zeeman wordt en een vurig aanhanger van het communisme. Hij speelt een rol in de communistische opstand van na de oorlog, komt in Rusland terecht, helpt in China de revolutie op gang en wordt uiteindelijk het communisme moe. Als agent voor de Engelse Geheim Dienst blijft hij echter voor de Russen werken en gaat hij naar Brazilië waar (in 1936) ook weer een revolutie wordt voorbereid. Vooral zijn avonturen hier worden te uit en te na beschreven. Uiteindelijk valt hij door de mand en moet hij door de Engelsen uit de penarie worden gehaald. De schrijver zou van het materiaal met gemak drie boeken hebben kunnen gemaakt. Het is nu een hele zit om er door te

komen. Dat ligt niet aan het schrijftalent van Moss, want daar mankeert niets aan. Aanbevolen voor liefhebbers van dikke boeken. (WV) (Een zeven plus.)

Met dokter op pad

Waar de titel van **The Stockholm Syndrome** van Jonathan Havard (Pan, VD, 16,50) op slaat is mij na lezing niet duidelijk geworden, maar het is in ieder geval een doktersroman, waarin het thriller-element nauwelijks een rol van betekenis speelt. Dokter Rhys Wyn Owen, hoofschirurg van een modern ziekenhuis met uitzicht op het Kanaal van Bristol, is gespecialiseerd in niertransplantaties. Dat komt een aantal mensen goed van pas, die in hun eigen Derde Wereld land de technische mogelijkheden missen en in het oude moederland persona non grata zijn. Logisch dat zij zich niet via de National Health Service ten hospitale melden. Ook onder spanning kan de dokter het scalpel echter prima hanteren, al moet er wel wat gemanipuleerd worden met nieren en donoren. Extra stress-verwekkend zijn dokters relaties: vrouw, dochter, lievelingsverpleegster en een levenslustig patientje dat hem herinnert aan zijn omgekomen jeugdvriendin (schuldgevoelens, natuurlijk). Hoewel moeder-de-vrouw het fatsoen heeft om op tijd het veld te ruimen, kiest de dokter niet voor de verpleegster, maar... adopteert de patiente. Voor een doktersroman een verrassende ontknoping. (KtK) (Niet meer dan een mager zesje.)

Hop paardje, hop!

Dick Francis zal vast ontzettend de pest in gehad hebben. Hij stemde ermee in de biografie te schrijven van de succesvolste jockey aller tijden: **Lester Piggott**. Het werd een keurig boek vol uitslagen en feitelikheden ter ere van een dapper vechtend karaktermens. Te oordelen naar de snelheid waarmee het boek in de ramsch kwam, was het geen verkoopsucces. Ondanks dat had Francis nog niet echt te klagen, tenslotte mocht niet verwacht worden dat dit boek net zo goed zou verkopen als zijn thrillers. Nu wil echter het geval, oh ironie, dat Lester Piggott het gevang in draait vanwege belastingontduiking op grote schaal. Dick Francis, die altijd uitblinkt in het bedenken van onkreukbare hoofdpersonen, zal hem niet dankbaar zijn.

In **Bolt** (Pan, VD, 16,50) is Kit Fielding uit **Break-in** opnieuw de hoofdpersoon. Zijn liefde voor de nicht van zijn werkgever wordt niet meer van harte beantwoord en deze onbeantwoorde liefde vormt een belangrijke spanningsbron.

Daarnaast wil de compagnon van haar echtgenoot hun firma omvormen tot wapenproducent, een plan waar enige onenigheid over ontstaat.

De laatste boeken van Francis worden niet meer zo enthousiast ontvangen. Toch staan ze mijns inziens op hetzelfde niveau als die van vijf of tien jaar geleden. Zijn probleem is dat *Danger* een moeilijk te evenaren hoogtepunt was. Wat daarna kwam viel daardoor automatisch een beetje tegen.

Misschien geeft de affaire Piggott hem inspiratie voor een nieuw hoogtepunt. Of zal hij een abrupt einde maken aan zijn schrijversloopbaan, net als hij ooit deed met zijn carrière als jockey? (FH) (Een acht)

Richard Peyton heeft in **Deadly odds** (Pan, VD, 16,50) 23 verhalen bijeengebracht over misdaad en de paardensport. De bundel begint met een alleraardigst verhaal van Dick Francis en eindigt met een onzinverhaal van Jon Breen, waarover de samensteller echter even enthousiast is. De overige 21 verhalen zijn in het algemeen minder dan de bijdrage van Francis, maar stukken beter dan die van Breen. De samensteller laat elk verhaal vooraf gaan door een korte inleiding over de auteur. Het valt op dat het voornamelijk auteurs van een eerdere generatie betreft, met als bekendste voorbeeld een Sherlock Holmes-verhaal. Vaak gaat het om slechteriken die willen voorkomen dat de favoriet wint om zo een grote weddenschap te kunnen incasseren. De auteurs laten ook graag staljongens, jockey's en ander personeel in dialect praten en het geroffel van de paardehoeven op de grasbanen is iedere keer weer te horen. Als je niet houdt van dampende lijven en schuim op de bek, beleef je weinig lol aan het boek. (TC) (een zeventje)

Geld speelt een rol

The ropespinner conspiracy van Michael M. Thoams is een financieel-economische thriller waarin de wereld van het grote geld nu eens niet wordt gezien met de ogen van Texaanse oliebaronnen, maar vanuit de stoffige Wall Street-kantoren van bankdirecteuren, beursbonzen en handelaren in opties, aandelen en wat dies meer zij. (Corgi, VD, 16,50). Voer voor degenen die de huidige beurscrisis op de voet volgen en voor marxisten die geloven dat het kapitalistische systeem aan zichzelf ten gronde zal gaan. Dat laatste moet de bedoeling zijn geweest van de Russen die al in de jaren twintig de briljante jonge Amerikaanse econoom Waldo Emerson Chamberlain (later zelfs Nobelprijswinnaar) recruterende. Chamberlain wordt als wetenschapper *angehaucht* door het even eenvoudige als doeltreffende plan om de Amerikaanse en daarmee de Westerse economie te ontwrichten door het geven

Echte en valse spionnen

The third betrayal van Michael Hartland (Sphere, VD, 16,65) is een spionageverhaal over de Engelse geheime dienst MI5 en we weten meteen wat er aan de hand is. Sinds jaar en dag kampen ze daar met het probleem van de 'mole', een rode infiltrant op een hoge positie, die moeiteloos geheimen doorspeelt naar de andere kant. De spannende vraag: 'wie is het' is aanleiding voor dit boek, maar de auteur laat de lezer weinig te raden over. Twee potentiële kandidaten kunnen al gauw geëlimineerd worden en van de resterende twee kun je op één persoon ook al snel een aardig bedragje inzetten. Het verhaal wordt volgens het inmiddels overbekende recept gepresenteerd: kris-kras door de tijd en over de aardbol en ook nog vanuit vier verschillende perspectieven. Geen wonder dat er eigenlijk maar één persoon redelijk uit de verf komt. Op de hamvraag 'waarom' laat de schrijver ons echter in het onzekere. Van Philby, Burgess en Maclean heb ik overigens ook nooit kunnen achterhalen wat hen nu eigenlijk motiveerde, maar dat waren echte mensen. Men schrijft tenslotte boeken om ons te vertellen 'wat de mens drijft'; daar zijn boeken voor. Een gemiste kans. (KtK) (Maar wel een dikke zeven.)

Té aardig

Niets is vervelender dan een aardige detective. Brady Coyne is advocaat, gespecialiseerd in welvarende, liefst wat oudere cliënten, en hangt de detective uit. Dat is zelden een groot succes, maar Brady Coyne is zo vreselijk aardig en menselijk dat we hem dat graag vergeven, om hem daarna snel te vergeten, dat wel. De eerste drie Brady Coyne-boekjes landden tegelijkertijd op mijn nachtkastje. Na lezing van één deel was mijn zin in méér Brady Coyne totaal verdwenen. **The Dutch Blue Error** (Ballantine, VD, 11,10) over een zeldzame postzegel en de grenzeloze heb- en moordzucht van rijke mensen, is niet slecht geschreven, maar vlak, weinig karakteristiek, weinig humoristisch en voorzien van een pretentieuze plot bovendien. Oh, die psychologie!

Slechts plichtsgevoel en een boze eindredakteur deden mij aan de volgende Coyne beginnen. **Follow the Sharks** (Ballantine, VD, 11,10) is een klassiek drama met een onwaarschijnlijk plot over afpersing, moord, ontvoering en gegoochel met weddenschappen op honkbal. Het leest best lekker weg, maar Brady Coyne heeft het van geen kanten: geen *wisecracks*, geen harde kop, niet eigenwijs, geen drankzucht. En ondanks kidnapping en doodslag is de auteur Tapply in staat het verhaal rustigjes voort te laten kabbelen. Hoezo suspense? 'Go home, read the Constitution, write a will', voegt een FBI-agent Brady Coyne toe. Juist. Het derde boekje, **Death at Charity Point** (Ballantine, VD, 11,10), is inmiddels ingezet om het wankelende nachtkastje uit te balanceren. MD. (Ach, waarom geen zesje?)

Levensproblemen

Talking to strange men van Ruth Rendel (Arrow, VD, 29,25) is een ingenieus geconstrueerde thriller met een sombere geladen sfeer waarin het onheil onafwendbaar naderbij komt en het verleden als een sombere wolk boven de hoofden van de personages hangt.

Een groep adolescenten speelt met overgave dat ze elkaar bestrijdende spionagediensten zijn. Eén van beide partijen laat op een geheime plaats gecodeerde boodschappen voor zijn groep achter. John Creasy, een man die pas door zijn vrouw in de steeds is gelaten, ontdekt deze plaats en slaagt er met veel moeite in de boodschappen te ontcijferen. Hij weet echter niet dat hij met jongelui te maken heeft en vermoedt dat de raadselachtige mededelingen van echte spionnen of gangsters zijn. In zijn wanhopige pogingen zijn vrouw terug te winnen voegt hij boodschappen van eigen makelij in met de opdracht de huidige vriend van zijn vrouw te schaduw. Hierdoor worden gebeurtenissen in gang gebracht die voor de betrokkenen rampzalige gevolgen hebben. (HKo) (Een acht)

In **Stoner McTavish** van Sarah Dreher (Pandora, VD, 20,50) wordt de gelijknamige hoofdpersoon op pad gestuurd om een moord te voorkomen. Het toekomstige slachtoffer is de prachtige Gwen, pas getrouwd met een zekere Bryan Oxnard. Deze heer is het natuurlijk om Gwen's geld te doen en de verwachtig is dat hij haar op een desolate plek van een rots zal duwen of iets dergelijks naars. Stoner heeft het niet gemakkelijk; ze wordt hevig verliefd op Gwen en het lukt haar maar niet een bewijs tegen Bryan te vinden. Maar met behulp van de hoteleigenaresse Stella – die als moeder van een homofiele zoon Stoner zo goed begrijpt – en Smokey – al jarenlang verliefd op Stella – lukt het haar om de macho Bryan te betrappen. Deze detective verhaalt meer over de problemen van het lesbisch zijn, dan de misdaad. (RK) (Daarom een zesje.)

Frisse lucht

Wie een boek over 'op de boerderij' wil lezen denkt niet allereerst aan **Natural Enemy** van Jane Langton (Penguin NL, 13,95) en wie een thriller bedoelt kan ook beter iets anders zoeken. Dit boek is van beide een beetje en dus schiet het tekort, zeker als thriller.

Er valt al meteen in het begin op raadselachtige wijze een dode. Daarna volgt een eindeloos gebabbel over het onderhoud van de moestuin, zeldzame kevers en spinneten en en passant lost de ons niet onbekende, best sympathieke Homer Kelly de problemen op en wie het gedaan heeft. Al in een vorig boek (*Duister Daglicht* – zie T&D 88/1) maakte Jane Langton met haar Melville-citaten duidelijk dat zij niet van de straat is; nu verluchtigt zij het verhaal met verwijzingen naar Thoreau's *Walden*. Het had nog best aardig kunnen zijn als ze niet was vergeten er een spannende thriller met wat suspense van te maken. (MB) (Een zes!)

Een goed onderhouden geest heeft een dito lichaam en vice versa. In **The Fast Men** van Tom McNab (Arrow, VD, 16,50) zijn de hoofdpersonages dan ook niet alleen, zoals de titel al zegt, hele goede hardlopers, maar tevens toneelspelers op hoog niveau. We schrijven 1876, er bestaan nog echte Indianen, de reis Engeland-Amerika wordt per boot ondernomen en er is nog geen Olympisch comité. Op de hardloophwedstrijden waaraan Moriarty, Buck en Billy Joe meedoen, wordt fors gewed. De gokwinst komt ten bate van hun droom: de oprichting van *The Theatre of the West*. Maar net als ze zich willen vestigen, is de bankier er met hun geld vantussen. De oplossing komt van rechter Haynes, die het geschil tussen de heren Brennan en Boyle over een stuk land wil beslechten door een zeer bijzon-

DE AANKLAGER

Scott Turow

Een verbijsterende thriller over recht en schuldgevoel en onze gebrekkige middelen om de waarheid aan het licht te brengen.

Het boek dat alle uitgeversrecords breekt, al maanden nummer 1 op de Amerikaanse boekentoppen staat en waarvan Sidney Pollack de filmrechten voor 2 miljoen gulden kocht.

DE AANKLAGER
van Scott Turow
SCHULDIG OF
ONSCHULDIG...
384 blz./f 32,50

'Ik geloof niet dat ik ooit een thrillerdebuut heb gelezen dat zo'n literaire en plot-technische meesterhand verradt.'
Bert Vuijsje in Inter magazine.

'De thriller-intrige is sterk en verrassend.'
Rinus Ferdinandusse in Vrij Nederland.

L UITGEVERIJ LUITINGH

In de boekhandel

dere hardloophwedstrijd te organiseren. Brennan contracteert tegen een enorme som geld Mortiarty en zijn maten. En Mortiarty loopt ondanks zijn 'athletic heart' nog één keer. (RK) (*Een zes en een half.*)

Saai en moralistisch

In de zomer van 1987 schreven zes gerenommeerde Nederlandse thrillerschrijvers samen de politieke thriller *Het Koeweit Contract*, die op twaalf achtereenvolgende zaterdagen in *Het Vervolg* werd gepubliceerd. Een aardig idee van de *Volkskrant*, dat eind '87 ook nog leidde tot een uitgave in boekvorm, bestemd voor vrienden en relaties van het thrillerlievende ochtendblad. De pocket *Crime on the Coast & No Flowers by Request* (Berkley, VD, 11,10) maakt duidelijk dat de gedachte achter *Het Koeweit Contract* in elk geval niet nieuw was. Zoals de *Volkskrant*-thriller tot stand kwam in samenwerking met het Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs (GNM), zo nam de Britse Detection Club in de jaren vijftig het initiatief tot deze twee collective detective-novellen, die oorspronkelijk als vervolgverhaal verschenen in de sinds lang verdwenen dagbladen de *News Chronicle* en de *Daily Sketch*. De charme van *Het Koeweit Contract* kwam vooral voort uit de speelse manier waarop de auteurs (Thomas Ross, Theo Capel, Jacques Post, Gerben Hellinga, Felix Thijssen en Rinus Ferdinandusse) hun vaste helden met elkaar lieten duelleren. De leden van de Detection Club gingen helaas minder venijnig met elkaar om, zodat beide verhalen voornamelijk braaf en saai zijn. De namen Dorothy L. Sayers en John Dickson Carr staan met grote letters op het omslag, maar Lord Peter Wimsey is ver te zoeken en er wordt geen enkele moord in een gesloten kamer gepleegd. (BV) (*Een vijf*)

William Campbell Gault publiceerde tussen 1952 en 1963 ruim twintig thrillers, waarvan de meeste in het Californische private eye-genre. Zijn voornaamste claim to fame is echter het feit dat Ross Macdonald in 1976 zijn laatste roman *The Blue Hammer* aan hem opdroeg. Bijna twintig jaar na de oorspronkelijke publikatie is nu Gaults *Come Die With Me* voor het eerst in paperback verschenen (Charter, VD, 11,10). Wie een vergeten kleine meester denkt te ontdekken, komt helaas bedrogen uit. De held Brock 'the Rock' Callahan, ex-footballer die private eye werd, blijkt een vervelende moralist die zich opwindt over gokken en die verdacht goede maatjes is met de politie. De intrige is niet erg opmerkelijk, met een gekunstelde ontknopning die duidelijk maakt dat Ross Macdonald toch bekwaam wist om te springen met onverwachte bloedverwantschappen en twintig jaar oude familiegeheimen. (BV) (*Een zes min*)

Lopen, lopen, lopen

Kort verhaal door Bert Hiddema

Amsterdam is kosmopolitisch geworden en dus opereert er niet alleen een Italiaanse mafia, maar ook een Turkse, Joodse, Chinese (drie maal), Joegeslavische, Egyptische en zelfs al een Nederlandse, terwijl de laatste tijd de Colombianen aan het oprukken zijn met hun cocaïne, omdat de dollar alsmaar keldert en de straffen voor *dealen* en smokkel in de *States* zijn verzaamd. Ernst Breedsteen zal het een rotzorg zijn. In zijn ogen is Amsterdam nog steeds een dorp, een met kranten dichtgeplakte provinciestad, helemaal als je Parijs, Londen, New York of Barcelona in aanmerking neemt. Zijn lievelingsprogramma is dan ook Miami Vice en hij is verslaagd aan St. Elsewhere. De enige plaats waar hij nadenkt is de WC. Op de pot. Zittend.

José Mariá Ortega Padilla komt van ver overzee. Uit Zuid-Amerika, Colombia om precies te zijn. Voor hem is er geen twijfel mogelijk: Amsterdam is het paradijs op aarde. Niet alleen zijn er verslaafden bij de vleet, maar ze hebben ook een groot gedeelte van het centrum in handen en de politie is laks, onderbemand en slecht uitgerust, terwijl de straffen laag zijn en men in de gevangenis zijn horecadiploma kan halen of zijn seks laten veranderen. José kent Amsterdam op zijn duimpje, op zijn vierde jaar kwam hij er voor de eerste keer, als kind op de arm van zijn moeder die met een *troupe* zakkenrollers op tournee was en enkele jaren later met zijn vader die de cocaïne smokkelde die op straat gratis werd uitgedeeld aan de hippies en de toeristen. Dat was de tijd van Sticky Fingers van de Rolling Stones met nummers als Sister Morphine en Brown Sugar.

Aan Ernst was het voorbijgegaan. Hij luisterde niet naar Steve Stills, de Allman Brothers Band of Derek and the Domino's,

maar naar Top Veertig werk en de Warmoestraat waar de coke voor een habbekrats te krijgen was bij geflippte Vietnam militairen of Amerikaanse deserteurs, was ver van zijn bed. Hij kwam toen net uit dienst, monteerde – nadat hij bij een baas een rugkwaal had opgelopen en W.A.O. kreeg – een bakkie achter zijn auto en sloeg aan het stukadoren. Een eeuwigheid geleden lijkt het, bijna een vorig leven. Ernst heeft het gehad. Hij heeft het gemaakt.

José heeft bijna vaste grond onder de voeten gekregen. Hij was amper tien jaar oud toen hij door zijn vader werd ingezet als koerier en heus niet alleen omdat hij zo prachtig onschuldig kon kijken, want zelfs zijn vader werd bij tijd en wijle bang van hem, als hij een driftbui kreeg bijvoorbeeld, zoals die keer dat hij bijna werd teruggezonden naar Colombia, terwijl zijn vader moest achterblijven in een Nederlandse cel. Het hartverscheurende verhaal had in diverse bladen en kranten gestaan, een actiecomité werd opgericht om José hier te houden en nog jaren later had José een artikel uit de Panorama in zijn borstzak gedragen. Hij was nog niet terug in zijn vaderland of hij had alweer heimwee en droomde ervan om terug te gaan naar Amsterdam, de stad waar alles mocht en nog veel meer kon. In Amsterdam hoefde je maar met je vingers te knippen om... Om half zeven trekt Ernst de huiskamer achter zich dicht. Het is dan al donker. Drie keer per week maakt Ernst een rondje van twaalf kilometer. Lopen noemt hij het zelf, maar hij bedoelt hardlopen. In de bosjes naast het pad blaft een hond naar hem. Ernst verstijft in één keer, hij heeft aan den lijve ervaren dat sommige blaffende honden bijten. Ernst heeft zijn dag niet. Zijn spieren zijn stram, van hout en zijn *warming-up* was te gehaast, te weinig geconcentreerd. De stilte en de rust op straat komen hem voor als enigszins onheilspellend, als een stilte voor de storm, maar zoals het vaker gaat is hij aan het eind van de gracht alle kommer en kwel vergeten, temeer daar hij voorbij de

eerste brug de wind in de rug krijgt. Zijn longen vouwen zich open als parachutes, hij zweeft bij wijze van spreken boven het asfalt. Op slag heeft hij geen oog meer voor de buitenwereld en alles dat hij waarneemt ontglipt hem weer op hetzelfde moment: het gesnater van de eenden in de gracht, dat de maan achter de wolken verdwijnt en, nog geen vijf meter van hem af: de moord in de bosjes.

In de bosjes vraagt José zich op dat moment af wat de jogger gezien kan hebben. Hij keek naar hem op het moment dat Diogo uit zijn handen op de grond gleed en al is de struik voor hem tot borsthoogte en keek de man met nietsziende ogen, hij zag hem wel degelijk recht in het gezicht en de liquidatie was, ondanks de geluidsdemper op de loop van zijn revolver, niet helemaal geruisloos verlopen. Vijf schoten zijn tenslotte vijf schoten en dus is het beter geen enkel risico te nemen en de getuige onschadelijk te maken. De hele operatie is opgezet vanuit Colombina en heeft minstens een miljoen dollar gekost. Diogo lag dwars, hij wilde voor zichzelf beginnen en dreigde uit de school te gaan klappen toen hij op een zijspoor werd gerangeerd. Diogo was het laatste obstakel naar Luilekkerland geweest en hij was op de hoogte, doorkneed genoeg om te weten dat hij zoiets niet straffeloos kon doen. De hardloper heeft gewoon pech. Wat zeiden ze ook alweer in Amsterdam? Hardlopers zijn doodlopers.

Licht als een veertje rent Ernst verder. Hij weet van de prins geen kwaad, hij draagt nooit een bril als hij rent, want daar hij altijd dezelfde traject loopt kent hij het parcours op zijn duimpje. Hij weet precies waar de gaten zijn, de spleten, plassen en uithollingen overdwars. Hij komt in topvorm, het juicht in hem van hoog tot laag, zonder ophouden. Hij trimt sedert een jaar en zijn enthousiasme kent nog steeds geen grenzen, nog menigmaal staat hij versteld dat hij niet buiten adem raakt, en hij heeft zich voorgenomen de marathon te gaan lopen. In New-York uiteraard. Nog nooit heeft hij onderweg hoeven stoppen en bij het oversteken vermag zelfs het verkeer hem niet of nauwelijks op te houden, zeker niet als hij warmgelopen is en moeiteloos kan versnellen en verspringen.

José veegt zijn voorhoofd af. Hij zweet. De hardloper heeft zijn tempo versneld, dat is duidelijk, en het wijst erop dat hij alles gezien heeft. Of de schoten gehoord heeft. José weet wat hem te doen staat, hij mag geen enkel risico nemen. Als hij een fout maakt zal hijzelf het volgende slachtoffer zijn en José is nog jong genoeg om te weten dat alleen andere mensen zo stom zijn om fouten te maken.

'Stomme lul!' schreeuwt Ernst naar een fietser die hem snijdt op het trottoir. De fietser, een meisje met gemillimeterd haar en schoenen met gespen steekt haar middenvinger omhoog en gilt: 'Pig!'

José toetert van instemming.

Ernst is alweer meters verder. Alweer alles vergeten. Alles pept hem op. Het is ineens zo'n dag geworden waarop een snelle tijd mogelijk is, een nieuw record. Het zit erin dat hij voor de eerste keer onder het uur loopt en de zestigminutenbarrière, hij loopt onderhand lang genoeg om te weten dat alle sportclichés waar zijn, doorbreekt. Weg is-ie. Het hoekje om.

Waar is die hoorndrager, denkt José nerveus, terwijl hij zijn BMW, het model waar ministers zo graag in rijden, keert zonder zich te interesseren voor een naderende fietser die het vege lijf kan redden door pardoes het trottoir op te schieten, laat staan dat hij zich bekommert om de middenvinger die onvermijdelijk omhoog wordt gestoken, vergezeld van 'Varken!' José heeft slechts oog voor de overkant van de gracht, waar hij de jogger voor het laatst heeft gesignaleerd. Tot zijn schrik, en te laat! dringt het tot hem door dat de wielrijder hem achteraf zal kunnen herkennen en zijn signalement, op z'n minst zijn auto-

nummer, kan doorgeven aan de cops. Hij kijkt in zijn achteruitkijkspiegel en kan slechts constateren dat de fietser verdwenen is. De brug die de hardloper genomen heeft, blijkt te zijn afgezet met Amsterdammertjes die geen krimp geven als José ze raakt met zijn voorbumper. De ruimte tussen de paaltjes is te nauw om hem door te kunnen laten en even overweegt hij de hardloper rennend achterna te gaan tot hij bedenkt dat zijn hartslag dan zo opgelopen zal zijn tot minstens 180 dat hij dan niet meer in staat is goed te richten met zijn revolver.

Voor Ernst is de overkant van het water nog verder weg dan het andere eind van de wereld of de maan, om maar eens een paar dwarsstraten te noemen. Uit het oog, uit het hart, dat is zijn motto. Hij loopt, punt uit. Tijdens het hardlopen staat hij nergens bij stil en heeft hij nergens iets mee te maken. Alleen daarom is het hardlopen al zo bevrijdend. Misschien heeft hij het gepiep van de remmen gehoord of misschien rekent hij ze tot de normale geluiden van de stad. Ernst heeft slechts aandacht voor zichzelf en zelfs dat nog niet eens, want is wezen is hij niets. Lucht. Zuurstof. Hij rent, hij is onaantastbaar. Hij ademt. In en uit. In. En uit. Zijn longen heeft hij onder controle, de adrenalinale omarmt vol genot zijn ruggemerg tot hoog in het achterhoofd. Hij staat overal boven en hij grinnikt dan ook om de nijdige claxon en de opgefokte verkeersopstopping aan de overkant van de brug die hij nadert. Op de rijweg wil een of andere auto links afslaan, de brug op, maar een bestelauto zit hem dwars onder het motto: ken ik niet doorrijde dan ken jij helemaal de pleuris krijgen. De chauffeur van de personenauto (wat voor merk? denkt Ernst nog even voor het hele tafereel uit zijn hersens verdwijnt) dreigt naar buiten te komen, maar wordt hiervan weerhouden door het hoongelach der omstanders.

José zakt terug in zijn stoel en om zich niet te laten kennen houdt hij zijn hand op de claxon. Zijn lippen trillen van woede, zijn ogen fonkelen. Als blikken konden doden...? Om het erger te maken beseft hij steeds meer dat hij een rotfiguur heeft geslagen, dat hij zich heeft laten gaan op een manier die opzien baart, zodat iedereen hem achteraf zal kunnen herkennen. Hij stapelt fout op fout: eerst door niet meteen te schieten op de hardloper, daarna de fietser die hij liet ontglippen en nu weer die kaaskoppen. Een snuif heeft hij nodig. Een snuif! Hij gilt het bijna uit. Hij gedraagt zich onbekookt. Als een beginnende, een boer, een amateur en als er iets is dat hij beslist wil wezen is dat professioneel. Een pro zijn. Scarface is zijn favoriete film, overal draagt hij de videoband met zich mee, en Al Pacino zijn God. God wat is die cool! *Cool it off!* bezweert hij zichzelf. Cool... Cool. Zuchtend zakt hij onderuit achter het stuur, zijn voet haalt hij van het rempedaal, zodat zijn wagen van de helling naar beneden glijdt. Met zijn hand voor zijn gezicht kijkt hij naar de auto's die voor hem langsrijden. Een defilé vol hoon en haat jegens hem. De buitenlander. Hoe komt die *motherfucker* aan zoveel poen, hij ziet het ze denken. Van dealen! Van dealen, klootzakken! Hij spuwt de woorden bijna uit. Zodra de weg vrij is, laat hij witheet van woede zijn BMW vol gas optrekken, zodat steentjes naar alle kanten opspatten. Met gillende banden spuit hij de brug op en een *splitsecond* speelt hij met de gedachte de achtervolging op te geven, hij is immers bekend als de bonte hond, maar aan de andere kant is hij beledigd, gekrenkt tot in het diepst van zijn ziel en dat kan hij onmogelijk op zich laten zitten. Hij, José María Ortega Padilla laat niet over zich lopen en dat mag iedereen weten, anders had hij Diogo beter met één schot kunnen killen in plaats van vijf patronen aan die verrader te verspillen. Geen seconde laten zijn ogen zijn tegenstander los. Ze kleven aan diens sokken die wit oproffelen in het schijnsel van een straatlantaarn. Hij zal en moet die hoerenzoon te grazen nemen. Punt uit.

Ernst slaat onverhoeds rechtsaf, een wandelpad naar het water

van de Slotterplas in. Achter hem stopt een auto met zijn buik op een verkeersdrempel, omdat hij te hard reed, maar zulke dingen gebeuren zo dikwijls dat het niet eens tot Ernst doordringt. Hij verhoogt zijn tempo weer, hier bevindt hij zich in zijn domein. Het rondje Slotterplas. Zeven kilometer lang zal hij alles geven en lopen tot het zwart voor zijn ogen wordt. Achter hem trekt de auto weer op om hem even later, onzichtbaar achter de bosjes te passeren. Geen mens is op het water van de plas, maar des te drukker is het op de wallekant. Tientallen, zo geen honderden hardlopers zijn er in de weer en al zwijgen ze onderling, ze houden elkaar in de gaten en voelen zich solidaire.

José is net iets te laat uit zijn BMW gestapt om te kunnen toeslaan, maar eigenlijk is dat een geluk bij een ongeluk, want 'zijn' jogger is omgeven door vier anderen die een cordon om hem vormen en hem als lijfwachten beschermen. Als José op hem had geschoten, zou hij vast en zeker de dans niet ontsprongen zijn. Maar daar ben ik dan ook veels te slim voor, denkt hij meteen. Hem krijgen ze niet te pakken. Nooit van zijn leven. Zelfverzekerd kijkt hij om naar zijn wagen, terwijl de hardloper passeert, en ontdekt dan dat de autoweg afbuigt van het wandelpad. Steeds verder. En het beroerdste is dat José de weg niet kent, hij heeft geen idee waarheen de weg hem zal leiden en wanneer hij eventueel het wandelpad weer zal kruisen.

Ernst is voorbijgeraasd. Hij kan niet meer stuk, hij voelt niets en ziet nog minder. De pure lucht inspireert hem. Diep inhaalt hij door zijn neus. Hier hangen geen uitlaatgassen. Niet dat hij iets tegen auto's heeft, hij zou niet weten hoe hij zich zonder auto zou moeten redden en behalve het rennen zal hij geen stap verzetten. Zelf lapt hij alle verkeersregels aan zijn laars en bekomert zich niet om invalidenplaatsen als hij zijn auto kwijt moet raken en hij kijkt dan ook niet eens naar de auto die door het grasveld de wallekant, en het pad waarop hij loopt, te bereiken. Het zal hem een rot zorg wezen.

José vloekt hartgrondig als hij de achterwielen voelt wegslijpen in de modder en slechts met de grootste moeite weet hij zich te bevrijden. Bijna alle joggers kijken verwijtend naar hem en de blauwe benzinedampen die hij op hen loslaat en zijn aanstaande slachtoffer zou hem vast en zeker gezien hebben als hij niet op hetzelfde moment achter de struiken verdwenen was. Met een bocht keert José terug naar de veilige autoweg. Een paar honderd meter schiet hij een laan met aan weerszijden berkeboomen in, een uitdrukking van haat fluit over zijn gezicht. En het ergste is dat hij geen gelegenheid heeft om een snuif te nemen. Hij snakt ernaar, zijn lichaam gilt erom. Hij is de draad volkomen kwijtgeraakt, zijn enige strohalm is dat hij rechts moet aanhouden. Of niet? En dat terwijl de weg die hij volgt naar links afwijkt en de enige zijweg naar rechts van die pesterige pleurispaaltjes aan het begin heeft. Wat te doen? Hij krijgt het warm. Benauwd. Snakt. Snakt naar adem en nog veel meer. Hij is verdwaald, de weg kwijt. De jogger is verdwenen. Op weg naar de politie om hem aan te geven? Zweet parelt op zijn voorhoofd. Paniek! Paniek breekt uit. Waar is hij? Waar? Wat is de wereld opeens groot en chaotisch. Zijn handen graaien naar de coke in het dashboardkastje bovenop de videoband van Al Pacino tot... tot hij in de verte zijn mannetje weer ziet opduiken.

Het bloed klopt in zijn slapen, zijn hart pompt. Zo snel heeft hij nog niet eerder gelopen. Als een turbo. Voor hem lichten twee glanspakken op in de koplampen van een auto in een zijweg. De twee trimmers vloeken hartgrondig, omdat ze verblind zijn, terwijl Ernst van de gelegenheid gebruik maakt om hen aan de schaduwzijde te passeren. Hij grinnikt: de een z'n dood is de ander z'n brood. Hij springt uitgelaten over een plas regenwater en schiet naar rechts een klein paadje in, pardoes tegen een

helling op. Buiten adem klauwt hij omhoog om boven, op de top diep in te ademen en zich opgelucht naar beneden te laten vallen. 'Als een steen!' hoort hij Theo Koomen uitroepen. Hij schiet in de lach. Nog nooit heeft hij deze afslag genomen. Het was een impuls, een opwelling.

José laat de twee mannen in de glanspakken rustig passeren. Hij kent de weg immers weer. In de verte, boven de toppen van de bomen is een flatgebouw, waar hij eens geweest is. Hij hoeft maar rechtdoor en hij is weer op bekend terrein. Net als de hardloper hoeft hij maar rechtdoor te gaan. Hij weet waar het wandelpad uitkomt en als hij op tijd is kan hij daar het karwei afmaken. Langzaam rijdt hij verder, met gedoopte koplampen. Rechts van hem, op zo'n tweehonderd meter afstand rent de man. De Man. Hij herkent hem uiteraard en al verdwijnt hij even uit het gezicht, hij zal hem niet ontlopen. José sist blijmoedig tussen zijn tanden, dat is zijn manier van zingen. Er zijn twee mogelijkheden: hij kan doorrijden om de man nu meteen op te wachten en hem koud te maken of hij blijft nog even achter hem rijden. José kiest voor het laatste alternatief. Dat is leuker. Hij krijgt er zelfs een kick van en besluit z'n langverbeide snuif coke te nemen.

Ernst is bijna aan het eind van zijn Latijn. Slechts wilskracht en oogkleppen houden hem de laatste kilometers op de been, maar hij heeft dat al zo vaak meegemaakt (vooral toen hij pas begon te lopen) dat zijn moeheid hem niet verontst. Als het makkelijk zou zijn, zou immers iedereen het kunnen. Hij is cool. Helder in zijn hersens. Hij weet eenvoudigweg dat hij het haalt. Hij heeft vaker stuk gezeten en zijn spieren zijn warm, betrouwbaar en nog steeds bij machte alle bewegingen te maken. Hij voelt zich als de kapitein op de brug van zijn schip. Hij is de baas.

José heeft nog een minuut of tien de tijd. Hij weet waarop de straat aan de andere kant van de verkeersrotonde uitkomt. Aan het eind ervan ligt de gracht. De gracht waar hij en de hardloper elkaar voor het eerst ontmoetten. Hij zet het volume van de cassetterecorder en de DiscoDreun op OorVerDovend en geeft gas.

Op een drafje rent Ernst verder, zijn hakken slepen af en toe over de straat. Hij voelt zich voldaan, de rest van de dag zal hij zich 'te gek lekker' voelen. Hij hoort het zichzelf al zeggen. Hij is in trance, in een roes en geniet ervan. Als hij de rijweg oversteekt kijkt hij instinctief naar de trambaan en wordt opgeschrikt door een Drive-Inshow die met een snelheid van meer dan honderd kilometer op hem af komt razen. En zonder koplampen, als in een gangsterfilm. Ernst verstijft als de auto recht op hem afkomt. Hij ziet het gezicht van de chauffeur, hoort mensen op het trottoir gillen en tegelijkertijd (zo'n seconde kan lang duren), alsof hij ook nog een ander mens is, meet hij zijn kansen om de zekere dood te ontlopen. Voor hij het beseft zet hij af en belandt met een sprong op het trottoir. Het veilige trottoir.

De BMW mist hem op een haartje. Piepend, remmend slijpt hij. Een kind gilt voor de stilte valt en vogels weer als razenden beginnen te fluiten. José geeft gas en keert.

Zeker bezopen, denkt Ernst. Of stoned. Hij rent alweer.

José heeft het nakijken. Heeft hij het vernaald?

Pas als hij thuiskomt wordt Ernst bang. Lijkwit is hij als hij de deur opent. Zijn vrouw ziet het en schrikt. 'Vandaag of morgen loop je je dood,' zegt ze en wijst op haar voorhoofd. 'Hartstikke dood!' Ernst zegt niets. Hij vergeet zelfs op zijn stopwatch te kijken of hij de magische zestigminutengrens inderdaad heeft doorbroken. Dan wordt er gebeld.

'Ik doe wel open,' hoort hij haar zeggen.

© Bert Hiddema

Dode kapitalisten

Nieuwsbrief van Josh Pachter

De eerste drie Internationale Congressen van Misdaadschrijvers werden gehouden in London (1975, New York (1978) en Stockholm (1981). Oorspronkelijk was het idee om elke drie jaar een nieuw Congres te organiseren in een andere stad, maar een voorgenoemen Congres in Parijs werd eerst uitgesteld tot 1985 en toen afgelast en sinds die teleurstellende ervaring waren organisatoren beducht om het opnieuw te proberen. Tot heden dan. Het Vierde Internationale Congres van Misdaadschrijvers zal worden gehouden in New York van 9 tot 13 mei en het belooft een opwindende en plezierige week te worden voor schrijvers, redacteurs, uitgevers en fans uit alle delen van de wereld. Hoewel het programma van activiteiten, fora en sprekers nog in de steigers staat, kan ik wel alvast iets verklappen over de speciale evenementen die staan te gebeuren. Het Congres wordt geopend met een receptie in het gebouw van de Newyorkse Openbare Bibliotheek op maandagavond. Op dinsdag is er een lunch met een optreden van het Broadway gezelschap dat The Musical Comedy Murders uit 1940 speelt en er is een diner ter ere van de 100ste geboortedag van Raymond Chandler (met een tafelrede door Robert B. Parker). Op woensdagavond is een mysterierondvaart over de East River. De Mystery Writers of America houden op

donderdag hun jaarlijkse diner waarop de Edgar Allan Poe-trofeeën worden uitgereikt (er speelt een orkest en na afloop is er bal) en op vrijdag is er een cocktailparty en een veiling met beroemdheden in Gracie Mansion, de ambtswoning van burgemeester Ed Koch van New York. Elke dag zijn er 4 tot zes forumdiscussies over diverse onderwerpen die voor misdaadschrijvers van belang zijn en voor hun lezers en natuurlijk is er de mogelijkheid om je favoriete auteur te kunnen spreken, want veel favoriete auteurs zullen aanwezig zijn. Nederlandse misdaadschrijvers die nu nog niet vertaald werk in het Engels hebben, zouden het als een prachtige mogelijkheid moeten zien om hun werk met Amerikaanse uitgevers te kunnen bespreken. De Congreskosten zijn erg redelijk en bedragen \$ 285 (of \$ 250) als je niet aan de rondvaart wilt deelnemen en iedereen die belangstelling voor deelname heeft zou dat bedrag moeten overmaken aan de MWA, Room 600, 236 West 27th street, New York, New York 10001, USA. De meeste evenementen vinden plaats in het Sheraton Centre Hotel, dat ook erg handig is gelegen als je andere toeristische attracties van New York wilt zien en je kan gebruik maken van een speciaal vierdaags arrangement voor \$ 553 per persoon voor een 1-persoonskamer of \$ 313 voor een 2-persoonskamer en tussen twee haakjes, dit is voor New York een zeer redelijke hotelprijs. Als je tegen die prijs wilt reserveren moet je een cheque naar sturen aan Westwood Travel Agency, MWA/Sheraton Reservations, 79 Westwood Avenue, Westwood, New Jersey 07675, USA. Je reisbureau kan natuurlijk ook proberen je in een ander hotel in de buurt van het Sheraton onder te brengen. Ik zal er de hele week zijn – dit zou ik voor geen geld van de wereld willen missen – en als je er ook bent, spreek me aan (En voor degenen die dit keer niet kunnen zal ik mijn volgende aflevering van Dode Kapitalisten vertellen hoe het was). Tot ziens in New York.

Josh Pachter

In het juninummer: Het adellijke proza van Dorothy Sayers

Kijk uit je Doppen

Striptekenaar Jacques Tardi heeft de trouw en tolerantie van zijn fans zwaar op de proef gesteld. Meer dan twee jaar geleden verscheen in het maandblad Wordt Vervolg het eerste hoofdstuk van 120, Rue de la Gare, de verstripping van de befaamde roman van Leo Malet. Voor Wordt Vervolg draaide het uit op niet minder dan een drama: 120 Rue de la Gare drukte met zo'n 200 pagina's tot voor kort een somber stempel op het blad, terwijl iedereen de draad al kwijt was na hoofdstuk vier. En toch: 120, Rue de la Gare is nu compleet en als album blijkt het een magnifiek werkstuk te zijn, een fascinerende striproman, een prachtige detective: het beste waartoe het klassieke Franse stripverhaal in staat is. Het geeft weer eens aan dat de strip de bekende, hoofdstuksgewijze voorpublicatie is ontgroeid. 120, Rue de la Gare was in 1942 het eerste boek waarin de dichter Leo Malet zijn held Nestor Burma ten tonele voert. Destijds een doorbraak: een denkende (en anarchistische) detective die zowel in Vichy-Frankrijk als het bezette Parijs zijn zelfopgelegde taak vervult. Dat wil zeggen: het achterhalen van de identiteit van een onaangenaam en anoniem gestorven krijgsgevangene. Maatschappijkritiek, bedompte onderwereld, incompetente autoriteiten, corrupte bourgeois, sfeervol en somber Lyon en Parijs. Nestor Burma, idealist en cynicus met een totaal gebrek aan wellevendheid, heeft een paar stevige vuisten en – in de woorden van Johannes van Dam – het gemoed van een dichter. Zo schrijver, zo held... Deze Nestor Burma wordt feilloos neergezet door Tardi temidden van een serie overtuigende bijrolspelers die de beste Amerikaanse p.i.-roman niet zou misstaan. 120, Rue de la Gare is een lang verhaal maar het boek laat de kijker geen moment los en biedt een bevredigend slot bovendien. Tardi heeft een boek, dat de tand des tijds overigens nauwelijks heeft doorstaan, op fenomenale wijze tot leven gewekt. Zijn volgende project is de verstripping van Voyage au bout de la Nuit van Céline. Na 120, Rue de la Gare ben ik nog optimistisch gestemd ook.

Martijn Daalder

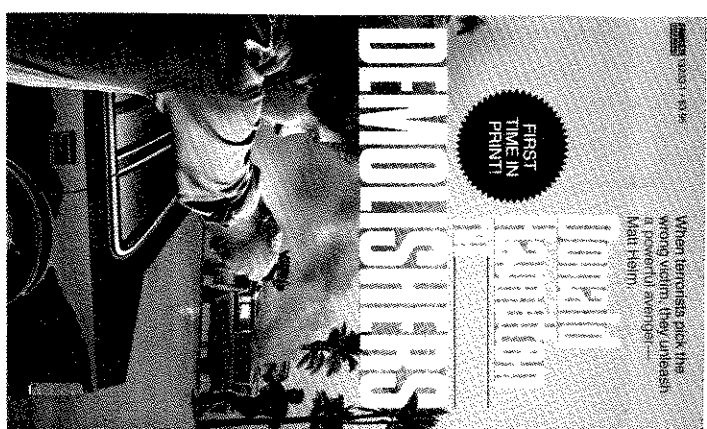
Jacques Tardi & Leo Malet: 120, Rue de la Gare, deel 1: Glimmerik, deel 2: Jo Eiffeltoren, Casterman, f 21,90 per deel)

Met deze aflevering komt een einde aan deze vaste rubriek die bijna vijf jaar geleden begon met de allereerste Tardi/Malet/Nestor Burma-strip. De cirkel is rond, maar de kist met interessante T&D-strips vrijwel leeg. Als er echter weer iets nieuws te melden is zal dat zeker een plaatsje vinden in de kolommen. (MD)

Thrillers & Detectives

Kort Amerikaans

Donald Hamilton is een oude Amerikaan van Zweedse afkomst die in 1960 de geheim agent Matt Helm verzorg, een koelbloedige killer die graag een mondje Zweeds praat, maar nog veel liever zijn pistool het woord laat doen. Voor de film is de figuur door Dean Martin omgebouwd tot een soort halve bare, in de boeken hoort hij meer tot het type oude zeur. Eigenlijk schiet hij helemaal niet graag mensen dood, maar heeft hij het vak gekozen omdat hij graag in de buit-tenlucht werkt. Jagen op andere zoogdieren, maar vooral ook op vissen is zijn grootste lust. The Demolishers is al weer de 19e Matt Helm.

Titel	Thema	Sex	Geweld	Opvoedende waarde	Oordeel
George Chestro The beasts of Valhalla Dell, VD, 13,95	Met vloermatjesvuil ingespoten dwerg belleft avonturen	Nee. Alles gebeurt via genetische manipulaties	Tegen de mensheid in het algemeen en tegen dweren in het bijzonder	Krijgt u ooit een dwerf, verkoop hem dan aan het circus	Minder leuk dan Knickerboe Lik en uitloeiend voor fantasy adepten (TC)
Loren Estleman Anyman's death Myst. Press, VD, 13,95	Het rommelt in de onderwereld van Detroit	Af en toe is het nodig voor plezier of zaken	Veel en zakelijk	Laat je zoon studeren, opdat hij niet klakeloos in vaders sporen treedt	Het betere naturalisme (HKg)
Antonia Fraser Jemima Shore's first case Methuen, VD, 16,50	Derden maal misdaad, vijf maal opgelost door Jemima	Hoeezo sex?	Bij elkaar vrij veel lijken	Eén grote bron van ...	Aardig (RK)
Donald Hamilton The demolishers Fawcett, VD, 13,95	Terroristen moeten worden doorgeschoten	Waarom zou je aan sex doen als je kan moorden en vooral OH-en	Veel uitleg over handvuurwapens en met demonstraties	Doe oordopies in als u Matt Helm tegenkomt	De helden, maar vooral de lezers, raken vermoed (TC)
Ed McBain Poison Pan, VD, 14,40	Minnaars van moderne jongedane gaan achter elkaar voor de bijl	Politieaan zet verhoor onder de dekens voort	Veelzijdige moordenaar hanteert gif, mes en pistool	Politie blijft pal staan ondanks onverstaanbare verloeking	Beter dan de gemiddelde aflevering van de 87th Precinct-serie (BV)
Sara Paretsky Killing orders Penguin, NL, 16,50	Vrouwelijke PI moet uit klooster gestolen aandelen opsporen	De hoofdpersoon is er niet vies van	Moorden en mishandelingen	Katholieken zijn niet te vertrouwen	Lang niet gek (HKo)
Ellis Peters The rose rent Futura, VD, 14,40	Jonge weduwe met kapitaal wordt in 1142 belaagd door beluste vrijgezellen	Mag geen naam hebben	Enkele gevallen van simpele doodslog	De wereld is in 850 jaar niet veel veranderd	Leest lekker weg (WV)
Ruth Rendell A fatal inversion Penguin, NL, 16,50	Groep jongelui leeft eind jaren 70 in een soort commune vlak bij Colchester	De gevolgen ervan in de vorm van een zuigeling bepalen de gebeurtenissen	Zoals het in de Engelse country past: een jachtgeweer	Weet wel met wie je je landhuis deelt, al is het maar voor één zomer	Een hele goede van Ruth Rendell onder haar schuilnaam (Kik)
Roderick Thorpe Rainbow Drive Penguin, NL, 18,75	Partner van politiemann wordt vermoord	Als ging het om zijn levenspartner	Iedereen is zo slecht als putweter en dat blijkt duidelijk	Niemand is te vertrouwen	Vermoedend, keihard, maar onderhoudend en spannend (GJT)